



## **System kontroli wewnętrznej w Krakowskim Banku Spółdzielczym**

### **Postanowienia ogólne**

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i profilu ryzyka, w szczególności uwzględniając:
  - 1) stopień skomplikowania procesów funkcjonujących w Banku,
  - 2) zasoby, którymi dysponuje Bank,
  - 3) ryzyko zaistnienia nieprawidłowości w zakresie poszczególnych procesów, w tym w szczególności w zakresie procesów istotnych,
  - 4) ocenę dotychczasowej adekwatności i skuteczności pierwszej, drugiej i trzeciej linii obrony.
2. System kontroli wewnętrznej powinien być zaprojektowany, wprowadzony, a jego działanie zapewniane w takim stopniu, aby osiągnąć jego adekwatność i skuteczność, zapewniając tym samym:
  - 1) prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, a także wiarygodną sprawozdawczość finansową oraz rzetelne raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne,
  - 2) zgodność działania z przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, a także regulacjami wewnętrznymi, w tym dotyczącymi zarządzania ryzykiem.
3. System kontroli wewnętrznej powinien pozwalać na dokonanie przez biegłego rewidenta oceny skuteczności mechanizmów kontrolnych w zakresie zapewniania wiarygodności i rzetelności sprawozdania finansowego.
4. System kontroli wewnętrznej, w celu umożliwienia Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, a także Komitetowi Audytu właściwej realizacji obowiązków, obejmuje raportowanie zgodne z przyjętymi formalnie zasadami.

### **Cele systemu kontroli wewnętrznej**

1. System kontroli wewnętrznej funkcjonuje w sposób zapewniający osiągnięcie celów kontroli wewnętrznej, w tym: celów ogólnych oraz celów szczegółowych.
2. Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe zapewnienie:
  - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
  - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
  - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
  - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
3. Cele szczegółowe systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia w ramach celów ogólnych, z uwzględnieniem następujących aspektów:
  - 1) zakresu i stopnia złożoności działalności Banku;
  - 2) zakresu stosowania określonych przepisów prawa, standardów rynkowych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych, do których przestrzegania zobowiązany jest Bank;

- 3) konieczności osiągnięcia odpowiedniego stopnia realizacji planów operacyjnych i biznesowych przyjętych w Banku;
- 4) konieczności zachowania kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych;
- 5) konieczności zachowania odpowiedniej jakości (dokładność i niezawodność) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego;
- 6) zapewnienia odpowiedniej adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego;
- 7) konieczności posiadania odpowiedniej struktury organizacyjnej Banku, zachowania podziału kompetencji i zasady koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami, komórkami, stanowiskami organizacyjnymi, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji;
- 8) zakresu czynności powierzonych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym oraz ich wpływ na skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

## **Rola Zarządu, Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu**

### **Zarząd**

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnienie niezależności i środków finansowych komórkom kontrolnym odpowiedzialnym za monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych.
2. Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w podmiotach zależnych, o ile Bank je posiada.
3. Zarząd Banku ustanawia odpowiednie zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określa rolę komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektu mechanizmu kontrolnego, jego zatwierdzenie oraz wdrożenie.
4. Zarząd Banku odpowiada za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku.
5. Zarząd Banku ustanawia odpowiedni zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie.
6. Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisuje odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania.
7. Zarząd Banku ustanawia zasady raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego
8. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności, komórką audytu wewnętrznego, a także dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
9. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

10. Zarząd Banku określa rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące. Do środków naprawczych należy wydawanie zaleceń pokontrolnych na odpowiednim szczeblu organizacyjnym, w szczególności obejmujących polecenie zaprojektowania nowych i aktualizacji dotychczasowych mechanizmów kontrolnych (np. zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia).
11. Zarząd Banku ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawia je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.
12. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
  - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
  - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
13. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:
  - 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej;
  - 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących;
  - 3) zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności i komórce audytu wewnętrznego;
  - 4) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki zgodności oraz audytorów wewnętrznych.

### **Rada Nadzorcza**

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, komórki audytu wewnętrznego, Zarządu oraz Komitetu Audytu.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
  - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku;
  - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

4. Rada Nadzorcza powołuje Komitet Audytu, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego.
5. Szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu Audytu, określa Regulamin działania Komitetu Audytu uchwalany przez Radę Nadzorczą.
6. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
7. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego.

### **Komitet Audytu**

Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- 1) monitorowanie:
  - a) procesu sprawozdawczości finansowej,
  - b) skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
  - c) wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej.
- 2) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie,
- 3) informowanie Rady Nadzorczej Banku o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu w procesie badania,
- 4) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku,
- 5) opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania,
- 6) opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem,
- 7) określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Bank,
- 8) przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji dotyczącej powołania biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej, o której mowa w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 537/2014, zgodnie z politykami,
- 9) przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Banku.

### **Organizacja systemu kontroli wewnętrznej (trzy linie obrony)**

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony).
2. Na pierwszy poziom (linię obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, tzn. działalność jednostek i komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za biznes lub przeprowadzanie transakcji lub przypisanych przez Bank do pierwszego poziomu. Do zadań pierwszego poziomu należy w szczególności stosowanie przez pracowników mechanizmów kontrolnych oraz kontroli ryzyka, a także

dokonywanie zgodnie z nadanymi obowiązkami, dotyczącymi danej jednostki, komórki lub stanowiska, monitorowania poziomego przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach pierwszego poziomu, poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie.

3. Na drugi poziom (linię obrony) składa się co najmniej:
  - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt. 2;
  - 2) działalność komórki do spraw zgodności.
4. Bank może przypisać do drugiego poziomu komórki organizacyjne Centrali inne niż wymienione w pkt.3.
5. Pracownicy komórek Banku na drugim poziomie (drugiej linii), w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne, w zakresie obejmującym daną komórkę lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja bieżąca lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi) lub monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie poziome w komórkach drugiego poziomu).
6. Na trzeci poziom (linię obrony) składa się działalność audytu wewnętrznego.
7. Model organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku, przedstawia poniższy schemat:

I LINIA OBRONY	Zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, tj.: działalność jednostek i komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za biznes, przeprowadzanie transakcji lub przypisanych przez Bank do pierwszego poziomu.	Weryfikacja bieżąca pozioma. Testowanie poziome w ramach I linii obrony.
II LINIA OBRONY	Biuro Zgodności, Biuro Ryzyka (Zespół Ryzyka Kredytowego i Kapitałowego, Zespół Ryzyka Finansowego, Zespół Ryzyka Operacyjnego), Zespół ds. ryzyka modeli, Główny Księgowy, w zakresie monitorowania pionowego podległych mu Zespołów, Inspektor Ochrony Danych (IOD), Koordynator Planu Ciągłości Działania, Biuro Bezpieczeństwa i Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy w obszarze nadzorczym i regulacyjnym, Biuro Monitorowania Kredytów i Wycen, Biuro Restrukturyzacji i Windykacji, Biuro Analiz Kredytowych.	Weryfikacja bieżąca pionowa. Testowanie pionowe I linii. Testowanie poziome w ramach II linii obrony.

III LINIA OBRONY	Biuro Audytu Wewnętrznego	Niezależna i obiektywna ocena adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, a także przysparzanie wartości i usprawnień w odniesieniu do działalności Banku.
---------------------	---------------------------	---

### **Organizacja zadań w ramach systemu kontroli**

1. W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:
  - 1) funkcję kontroli,
  - 2) komórkę do spraw zgodności,
  - 3) komórkę audytu wewnętrznego.
  
2. Funkcja kontroli - ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, ale też innych celów kontroli wewnętrznej. Funkcja kontroli:
  - 1) obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań;
3. Komórka do spraw zgodności – ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie – działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą;
4. Komórka audytu wewnętrznego - ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego – jej działanie jest szczegółowo uregulowane w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą (karcie audytu).

### **Podstawowe zasady działania funkcji kontroli**

1. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
2. Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania (liniach obrony)
3. Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne - będące zabezpieczeniami organizacyjnymi lub technicznymi zapewniającymi realizację określonych celów systemu kontroli wewnętrznej w procesach Banku,
  - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w tym wykrywanie nieprawidłowości,
  - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
4. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
  - 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli – powiązania celów ogólnych, celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.
5. Szczegółowe zasady dokonywania czynności w ramach funkcji kontroli są zawarte w „Instrukcji działania funkcji kontroli w Krakowskim Banku Spółdzielczym”, a także w formalnie przyjętych przez Zarząd Banku regulacjach wewnętrznych dotyczących np. realizacji operacji, transakcji itp.

#### **Podstawowe zasady działania komórki do spraw zgodności**

Szczegółowe obowiązki i zasady działania komórki do spraw zgodności określa odpowiednia Polityka zgodności, a także odpowiedni regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności, dotyczy to w szczególności:

- 1) opracowania regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności;
- 2) przeprowadzania czynności komórki na podstawie regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności oraz procedur i metodyk;
- 3) dokumentowania czynności komórki;
- 4) identyfikowania ryzyka braku zgodności, w szczególności przez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych banku, standardów rynkowych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzanych przez komórkę zgodności;
- 5) oceny ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka;
- 6) projektowania i wprowadzania, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 7) monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 8) okresowego przekazywania raportów w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu.

#### **Podstawowe zasady działania komórki audytu wewnętrznego**

Szczegółowe obowiązki i zasady działania komórki audytu wewnętrznego określa odpowiedni regulamin funkcjonowania komórki audytu (karta audytu), dotyczy to w szczególności:

- 1) opracowania regulaminu funkcjonowania komórki audytu wewnętrznego (karty audytu);
- 2) przeprowadzania badań audytowych na podstawie regulaminu funkcjonowania komórki audytu wewnętrznego oraz procedur i metodyk badania;

- 3) przeprowadzania badań audytowych obejmujących badanie adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności banku, w tym mechanizmów kontroli ryzyka oraz mechanizmów kontrolnych;
- 4) przeprowadzania badań audytowych zgodnie z zakresem i częstotliwością, określonymi w planach audytu i dostosowanymi do zidentyfikowanych obszarów ryzyka i poziomu jego istotności;
- 5) odpowiedniego dokumentowania badania audytowego;
- 6) sprawdzania efektywności realizacji zaleceń wydanych przez komórkę audytu wewnętrznego w ramach badań audytowych;
- 7) okresowego przekazywania raportów do Zarządu i Rady Nadzorczej, a także w ustalonym przez Radę Nadzorczą zakresie - do Komitetu Audytu, w szczególności w zakresie realizacji planów audytu, wyników przeprowadzonych badań audytowych oraz statusu realizacji zaleceń wydanych po przeprowadzonych badaniach audytowych.

### **Zapewnienie skuteczności kontroli i uprawnień**

1. Komórka do spraw zgodności oraz komórka audytu wewnętrznego mają zagwarantowaną współpracę wszystkich pracowników Banku, w realizacji swoich zadań, w tym prawo uzyskiwania wyjaśnień, żądania informacji, ustnie i na piśmie od pracowników, dostępu do danych i informacji, a także prawo dostępu pracowników komórki do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych.
2. Powyższe uprawnienie nie może stać w sprzeczności z niezależnością komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego.

### **Zapewnienie niezależności monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach funkcji kontroli**

Zarząd zapewnia niezależność monitorowania pionowego - poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego – poprzez jednoznaczne rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii (ta sama osoba nie powinna jednocześnie odpowiadać za stosowanie danego mechanizmu kontrolnego oraz niezależne monitorowanie jego przestrzegania).

### **Zapewnienie niezależności komórce do spraw zgodności oraz komórce audytu wewnętrznego**

1. W Banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego.
2. Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego.
3. Osoba kierująca komórką audytu wewnętrznego oraz osoba kierująca komórką do spraw zgodności mają zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, w tym członkami Komitetu Audytu.



4. Osoba kierująca komórką audytu wewnętrznego oraz osoba kierująca komórką do spraw zgodności lub osoby ich zastępujące uczestniczą w posiedzeniach Zarządu Banku.
5. Osoba kierująca komórką audytu wewnętrznego oraz osoba kierująca komórką do spraw zgodności lub osoby ich zastępujące uczestniczą w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
6. Powoływanie osoby kierującej komórką audytu oraz osoby kierującej komórką do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.
7. Odwołanie osoby kierującej komórką audytu oraz osoby kierującej komórką do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu tych osób przez Radę Nadzorczą.
8. W Banku funkcjonuje szczegółowy tryb kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w komórce audytu wewnętrznego oraz komórce do spraw zgodności, zapewniający niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiający zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach.
9. Wysokość wynagrodzenia (w tym premii) osoby kierującej komórką audytu wewnętrznego oraz osoby kierującej komórką do spraw zgodności, spełniającej wymogi przewidziane w przepisach prawa dotyczących polityki wynagrodzeń, powinna być zatwierdzana przez Radę Nadzorczą lub Komitet Audytu i nie powinna odbiegać od wynagrodzenia innych osób pełniących kluczowe funkcje w Banku. Wysokość wynagrodzenia (w tym premii) pracowników komórki audytu wewnętrznego oraz komórki do spraw zgodności nie powinna być uzależniona od wyników finansowych Banku.
10. W Banku istnieją mechanizmy chroniące pracowników komórki audytu wewnętrznego i komórki do spraw zgodności przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem umowy o pracę.
11. W przypadku zmiany na stanowisku kierującego komórką audytu wewnętrznego lub kierującego komórką do spraw zgodności, Bank niezwłocznie informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego, wraz ze wskazaniem przyczyny.
12. Komórka do spraw zgodności nie może być łączona z innymi komórkami organizacyjnymi, funkcjami i stanowiskami w Banku. Pracownicy tej komórki nie mogą wykonywać innych obowiązków niż wynikające z zadań tej komórki.
13. Komórka audytu wewnętrznego – nie może być łączona z innymi komórkami organizacyjnymi, funkcjami i stanowiskami w Banku. Pracownicy tej komórki nie mogą wykonywać innych obowiązków, niż obowiązki wynikające z jej zadań.

#### **Zapewnienie zasobów komórce do spraw zgodności oraz komórce audytu wewnętrznego**

1. Pracownicy komórki audytu posiadają kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności w zakresie badania ryzyka występującego w działalności Banku oraz mają dostęp do wszelkich niezbędnych informacji.
2. Pracownicy komórki do spraw zgodności posiadają kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności występującym w działalności Banku oraz mają dostęp do wszelkich niezbędnych informacji.
3. Zarząd jest odpowiedzialny za zapewnienie środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności

i kwalifikacji pracowników komórki audytu wewnętrznego oraz komórki do spraw zgodności.

### **Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej**

1. Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego na podstawie:
  - 1) opinii Komitetu Audytu;
  - 2) informacji Zarządu, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:
    - adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej;
    - skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących;
    - zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności i komórce audytu wewnętrznego;
    - zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki do spraw zgodności oraz audytorów wewnętrznych;
  - 3) okresowych raportów komórki do spraw zgodności;
  - 4) okresowych raportów komórki audytu wewnętrznego;
  - 5) sprawozdawczości dotyczącej działania funkcji kontroli;
  - 6) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta;
  - 7) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK);
  - 8) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.
2. Rada Nadzorcza może rozpatrywać propozycje zmian w zakresie systemu kontroli wewnętrznej przedstawionych przez Zarząd.
3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym: adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego, wydawana jest przez Radę Nadzorczą zgodnie z kryteriami zawartymi w „Regulaminie systemu kontroli wewnętrznej w Krakowskim Banku Spółdzielczym”.